

Motion till riksdagen 2022/23:245

av **Nadja Awad m.fl. (V)**

Våld och vårdnad

1 Innehållsförteckning

1 Innehållsförteckning	1
2 Förslag till riksdagsbeslut.....	2
3 Inledning.....	2
4 Utvärdering av vårdnadsreglerna	3
5 Polishämtning vid verkställighet av beslut.....	4
6 Domares barnkompetens	5
7 Barnprotokoll.....	6
8 Särskilda ombud för barn	6
9 Barnperspektiv vid svårigheter gällande vårdnad	7
10 Betänketid vid skilsmässa.....	8
11 Bodelning	9

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör göra en översyn av hur vårdnadsreglerna tillämpas i praktiken och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör presentera förslag till lagändring som förtydligar att hämtning med polis vid verkställighet av beslut om vårdnad, boende eller umgänge inte får ske annat än om det råder uppenbar fara för barnet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till ändring i lagstiftning som innebär att de domare som ska döma i mål om vårdnad, boende och umgänge ska ha förvärvat en särskild barnkompetens och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till ändring i lagstiftning som innebär att det blir obligatoriskt för domstolar att upprätta särskilda barnprotokoll i mål om vårdnad, boende och umgänge och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med lagförslag som innebär att varje barn får rätt till ett eget juridiskt biträde i alla mål om vårdnad, boende och umgänge och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att domstol inte ska kunna besluta om gemensam vårdnad mot en förälders vilja i de fall där en förälder har utsatt den andra föräldern eller barnet för våld eller övergrepp, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att domstol inte ska kunna besluta om gemensam vårdnad när båda föräldrarna motsätter sig detta, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till ändring i äktenskapsbalken som innebär att kravet på betänketid vid äktenskapsskillnad tas bort och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på åtgärder i syfte att stärka förutsättningarna för rättvisa bodelningar och motverka att bodelningar förhalas och drar ut på tiden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

3 Inledning

I Sverige finns en stor politisk enighet om att barns villkor och barnens bästa ska komma i första rummet. Att barn har samma människovärde som vuxna, men samtidigt behöver särskilt stöd och skydd, ställer de flesta upp på. Det råder i retoriken även enighet om att barn ska kunna växa upp i trygghet, utvecklas och förverkliga sina drömmar. Ändå finns det barn som far illa i Sverige. Det räcker alltså inte med politisk enighet kring de stora konventionerna och det räcker inte med lagar. Det handlar också om prioriteringar av de ekonomiska resurserna, om information och kunskapsspridning, om viljan och förmågan

att lyssna på barnen och tillerkänna dem inflytande, om att frågan om barnens rättigheter finns högt på den politiska dagordningen och ständigt debatteras och synliggörs. I tvister om vårdnad, boende och umgänge är det oundvikligt att barn hamnar i kläm när föräldrarna inte kan enas om vad som är barnets bästa. Då är det viktigt att barnen blir kompetent bemötta, och utifrån ålder och mognad ges möjlighet att komma till tals i de processer som berör dem. Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (Roks) släppte 2016 rapporten Våld och vårdnad som kom i en andra uppdaterad upplaga 2021. De konstaterar bl.a. i de vårdnadsdomar som de gått igenom att domstolarna generellt bortser från det våld som pappan utsatt barnet och/eller mamman för. Man gör ingen egen analys av vad som är barnets bästa, utan man tar ofta fasta på principen att barn behöver båda sina föräldrar. Även Jämställdhetsmyndigheten konstaterade 2022 i rapporten Uppgifter om våld är inget undantag, att domstolarna tenderar att i större utsträckning fokusera på samarbetssvårigheter än på uppgifter om våld eller andra övergrepp när riskbedömningar genomförs och vid målets avgörande. De tar även upp att en del domstolar omformulerar uppgifter om våld eller andra övergrepp till konflikt eller samarbetssvårigheter. Myndigheten lyfter också fram exempel i kartläggningen på domar där domstolen bedömt förälder och barns vistelse i skyddat boende som samarbets- svårigheter. Detta innebär att uppgifterna om våld eller andra övergrepp förminskas eller osynliggörs. Jämställdhetsmyndigheten konstaterar att samarbets- svårigheter och principen om barns behov av kontakt med båda föräldrar verkar få större genomslag än barns rätt att skyddas från våld eller andra övergrepp från en förälder vid målets avgörande, när domstolen beslutar om vårdnad, boende och umgänge. Detta understryker behovet av att se över dagens vårdnadsregler i relation till mäns våld mot kvinnor.

4 Utvärdering av vårdnadsreglerna

I juli 2006 trädde större delen av dagens regler om vårdnad, boende och umgänge i kraft. När lagändringen gjordes syftade den framför allt till att stärka barnperspektivet i föräldrabalken (FB). Risken för att barnet far illa lyftes fram och den s.k. riskbedömning som domstol och socialtjänst ska göra betonades ytterligare.

Av förarbetena (prop. 2005/06:99) framgår att om en förälder utsätter barnet eller någon annan i familjen för övergrepp är det i princip bäst för barnet att den föräldern inte får del i vårdnaden (prop. 2005/06:99 s. 42, s. 51). Socialtjänst och domstol ska ta hänsyn till barnets vilja i alla frågor som rör vårdnad, boende och umgänge samt verkställighet av beslut. Då barnets vilja inte knutits till en bestämd åldersgräns ökar möjligheterna att beakta även mindre barns vilja (prop. 2005/06:99 s. 45, s. 83).

Domstolen ska verka för att föräldrarna når en samförståndslösning, men av motiven till 42 kap. 17 § rättegångsbalken framgår att domstolen ska vara försiktig med att verka för eller acceptera en samförståndslösning i de fall där den ena föräldern gjort sig skyldig till våld eller övergrepp mot den andra föräldern, barnet eller något syskon till barnet (prop. 2005/06:99 s. 104).

Vänsterpartiet deltog, i egenskap av samarbetsparti till den dåvarande socialdemokratiska regeringen, i arbetet med de nya vårdnadsreglerna. Vi fick igenom en rad förändringar, framför allt skarpa skrivningar i förarbetena till lagen, som syftar till förbättringar och stärkt skydd för de barn vars föräldrar tvistar om vårdnad, boende och umgänge. Vi har speciellt fokuserat vårt arbete på att de barn som utsätts för övergrepp eller annat våld av en förälder måste tas på allvar av socialtjänst och domstol.

För att kunna avgöra om lagändringarna fått avsedd effekt, bör domstolarnas och socialtjänstens tillämpning av de nya vårdnadsreglerna utvärderas fortlöpande. Detta är nödvändigt för att kunna ta ställning till om lagstiftarens intention med ändringarna fullföljs, dvs. att det enskilda barnets bästa tillgodoses i domar och beslut om vårdnad, boende och umgänge.

Trots ändringarna i vårdnadslagstiftningen har vi tyvärr sett exempel på att socialtjänst och domstolar inte gör de riskbedömningar som krävs för att skydda ett barn som varit utsatt för eller riskerar att utsättas för övergrepp. Vidare förekommer det fortfarande att barn hämtas med polis för att verkställa beslut om umgänge eller vårdnad. De nya vårdnadsreglerna har i skrivande stund varit i kraft i över 15 år.

2014 tillsattes en utredning med uppgift att utvärdera 2006 års vårdnadsreform. Denna utredning resulterade i *Se barnet!* (SOU 2017:6). Under remissomgången för utredningen fick den omfattande kritik från flera tunga aktörer såsom Barnombudsmannen (BO) för att den bl.a. inte gjorde någon särskiljning av vårdnadskonflikter med och utan våld. Utredningen fick även kritik för att, trots sin titel, brista i att ha ett barnperspektiv. Utredningen har inte heller sett över lagar och regler rörande boende och umgänge utan har helt ensidigt fokuserat på vårdnadsfrågorna. Utredningen har sedan resulterat i propositionen *Ett stärkt barnrättsperspektiv i vårdnadstvister* (prop. 2020/21:150). Men som många remissinstanser uttryckt finns det ett stort behov av ytterligare lagändringar, inte minst för att stärka barnperspektivet. För Vänsterpartiet är det självklart att inget barn ska behöva ha umgänge med en våldsam förälder. Trots det ser vi att det fortfarande förekommer.

Regeringen bör göra en översyn av hur vårdnadsreglerna tillämpas i praktiken. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

5 Polishämtning vid verkställighet av beslut

När det gäller verkställighet av ett avgörande om vårdnad eller boende framgår det tydligt av lagens förarbeten att polishämtning endast ska kunna användas om barnet riskerar att lida allvarlig skada av att vara kvar i den miljö där barnet vistas. Hämtning av barn till umgänge ska bara förekomma i rena undantagsfall. Enbart det förhållandet att en förälder systematiskt försöker sabotera barnets umgänge med den andra föräldern är inte ett tillräckligt skäl för att besluta om hämtning (prop. 2005/06:99 s 74 f.).

Trots att polishämtning ska tillämpas mycket restriktivt förekommer det enligt Barnombudsmannen (BO) att barn hämtas till umgänge vilket de starkt ifrågasätter eftersom det är ett väldigt drastiskt ingrepp mot ett barn.

Regeringen bör presentera förslag till lagändring som förtydligar att hämtning med polis vid verkställighet av beslut om vårdnad, boende eller umgänge inte får ske annat än om det råder uppenbar fara för barnet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

6 Domares barnkompetens

Bristande kompetens hos domstolar och socialtjänst i frågor som rör barns utveckling kan få förödande konsekvenser för de barn som är föremål för föräldrarnas tvist om vårdnad, boende eller umgänge.

Vänsterpartiet menar att det behövs en särskild barnkompetens för de domare som ska döma i familjerättsliga mål. Det är vår bestämda uppfattning att ett krav på särskild barnkompetens hos domare skulle leda till mer lika tolkningar av principen om barnets bästa. För närvarande är det upp till varje domstol att överväga frågan om specialisering av domare i syfte att förbättra kompetensen gällande frågor som rör vårdnad, boende och umgänge (prop. 2005/06:99 s. 68 f.). Domstolsverket arbetar förvisso kontinuerligt med att utbilda domare i frågor som rör barn, men vi menar att utvecklingen på området går för långsamt, vilket drabbar enskilda barn.

Vi anser att de tolkningar av barnets bästa som domare gör dessvärre ofta strider mot FN:s konvention om barnets rättigheter (se art. 3, 9 p. 1, 9 p. 3, 12). Vår förhoppning var att ändringarna i vårdnadslagstiftningen (prop. 2005/06:99), där riskbedömningen betonats, skulle leda till färre domar med beslut som strider mot barnets bästa.

Dessvärre förekommer det fortfarande domslut som slår fast att barn ska ha umgänge eller bo med en förälder som utsatt eller misstänks ha utsatt barnet för övergrepp. I förarbetena till ändringarna i föräldrabalken betonas att uppgifter om våld som förs fram i ett mål om vårdnad, boende eller umgänge alltid måste prövas och att domstolen måste göra en riskbedömning.

I de fall där domstolen kommer fram till att det finns en risk för att barnet kommer att fara illa, bör detta väga tungt i den helhetsbedömning av samtliga omständigheter som ska göras. Om en förälder utsätter barnet eller någon annan i familjen för våld, trakasserier eller andra kränkningar är det i de allra flesta fall bäst för barnet att den föräldern inte får del i vårdnaden. Prövningen kan också mynna ut i att något umgänge inte alls bör äga rum (prop. 2005/06:99 s. 42).

För ett antal år sedan infördes särskilda krav på domare som dömer i ungdomsmål. Enligt Vänsterpartiets mening är det även motiverat att de domare som dömer i familjerättsliga mål ska ha kompetens kring barns utveckling, om barns reaktioner på våld och övergrepp som utövats av den ena föräldern mot barnet eller den andra föräldern osv. Detta borde vara ett minimikrav för att få döma i mål om vårdnad, boende och umgänge eftersom dessa tvister ofta är mycket komplexa.

Barnombudsmannen skriver i sitt remissvar på Se barnet! (SOU 2017:6) att de utbildningar som erbjuds domare från Domstolsakademien är frivilliga att delta i. Det är därför möjligt för domare att handlägga dessa ärenden utan någon specialkompetens inom området. Som utredningen genomgående beskriver i sitt betänkande är dessa ärenden komplexa och avvägningar ska göras mellan flera olika intressen där barnets bästa ska väga mycket tungt. För att kunna bedöma dessa ärenden på bästa sätt krävs god kompetens hos domarna om barns behov och utveckling, om barns sätt att uttrycka sig, om barns rättigheter och inte minst om bedömning och prövning av barnets bästa.

Precis som Barnrättighetsutredningen (SOU 2016:19) konstaterade, anser BO att det finns stora brister bland beslutsfattare på alla nivåer, inklusive domare, om hur en bedömning och prövning av barnets bästa ska göras. Detta är också något som Sverige har fått kritik för från FN:s barnrättskommitté. BO anser därför att det bör vara ett obligatoriskt moment under domarutbildningen att genomgå utbildning i hur barnets

bästa bedöms och prövas, om barns rättigheter, hur barn berättar om traumatiska händelser och barns utveckling. Vänsterpartiet instämmer med BO i detta.

Regeringen bör återkomma med förslag till ändring i lagstiftning som innebär att de domare som ska döma i mål om vårdnad, boende och umgänge ska ha förvärvat en särskild barnkompetens. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

7 Barnprotokoll

För att säkerställa att principen om barnets bästa står i fokus vid den rättsliga hanteringen av mål eller ärenden om vårdnad, boende och umgänge vill Vänsterpartiet att det ska upprättas särskilda barnprotokoll som en bilaga till domen där avgörandet motiveras utifrån vad som är bäst för barnet.

Den bärande tanken i FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen, är att barnet är en fullvärdig människa med egna rättigheter. Enligt vår mening ligger ett krav på obligatoriska barnprotokoll helt i linje med ambitionen i barnkonventionen. Ett barnprotokoll skulle kunna utformas som en bilaga till domen och fungera som en checklista där domaren på punkt efter punkt går igenom att det är barnets bästa som legat till grund för domstolens ställningstagande i en viss fråga och inget annat, t.ex. rättvisa mellan föräldrarna. Av checklistan kan t.ex. framgå om samtal med barnet har ägt rum, om barnpsykiatrisk utredning har genomförts, om personer i barnets närhet har hörts, om läkarundersökning har gjorts, om riskbedömning gjorts osv. Domstolen bör ge motiveringar till varför vissa krav i checklistan inte uppfyllts samt redovisa varje ställningstagande och beslut.

Vänsterpartiets förslag innebär inte att vi vill styra hur domstolarna motiverar sina domar utan att vi vill skapa en garanti för att det enskilda barnets bästa tas på allvar. Vi menar att obligatoriska barnprotokoll kommer att stärka principen om barnets bästa i den rättsliga hanteringen. Vidare kan checklistan fungera som ett stöd för rättens ledamöter.

Det ska inte som i dag vara möjligt att motivera ett avgörande genom att enbart konstatera att ”barnets bästa tillgodosätts” eller att resonera kring att ”barnet behöver båda sina föräldrar”. En faktisk riskbedömning behöver göras. Krav måste ställas på att en domstol eller myndighet ska kunna motivera varje beslut och ställningstagande i ett avgörande utifrån barnets bästa.

Regeringen bör återkomma med förslag till ändring i lagstiftning som innebär att det blir obligatoriskt för domstolar att upprätta särskilda barnprotokoll i mål om vårdnad, boende och umgänge. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

8 Särskilda ombud för barn

När föräldrarna tvistar om vårdnad, boende eller umgänge i domstol företräds de vanligtvis av var sitt ombud. Ofta kommer den rättsliga processen att handla om att rättvisa ska skipas mellan föräldrarna varpå barnet som egentligen är huvudperson blir osynliggjort. För att barnets rätt och principen om barnets bästa verkligen ska tas på allvar, menar vi att barn bör ha rätt till ett juridiskt ombud som är frikopplat från

föräldrarna och deras eventuella biträden. Ett barnombud skulle ha det enskilda barnets intresse för ögonen och skulle kunna utgå enbart från barnets bästa samt barnets synpunkter i sin argumentation inför rätten. Att barn bör ha ett eget ombud för att säkerställa deras rätt att komma till tals är en åsikt som Vänsterpartiet delar med flera organisationer, bl.a. Barnombudsmannen, Roks, Rädda Barnen och Unizon.

Vänsterpartiet anser att varje barn bör ha en klar och uttalad rätt att föra fram sina åsikter i samband med tvister om vårdnad, boende och umgänge. En ovillkorlig rätt för barn att komma till tals i dessa frågor ligger helt i linje med FN:s konvention om barnets rättigheter. Vi menar att även små barn har åsikter om sin levnadssituation som är värda att tas på allvar.

Vänsterpartiet vill poängtera att anledningen till att tvister om vårdnad, boende och umgänge över huvud taget förs till domstol är att det finns en underliggande konflikt mellan föräldrarna. Om föräldrarna hade kunnat samarbeta i frågor kring barnet hade det inte funnits någon tvist. Vidare torde det vara de allra svåraste och mest konfliktfyllda fallen som hamnar i rätten och leder till en huvudförhandling.

Ambitionen måste vara att alla barn som är föremål för en process om vårdnad, boende eller umgänge ska ha rätt att få sina åsikter framförda just för att slippa behandlas som objekt under den rättsliga hanteringen. En rätt till ett eget juridiskt biträde gynnar alla barn vars föräldrar tvistar om vårdnad, boende eller umgänge och i synnerhet de barn som far illa. Vidare skulle ett barnombud leda till mer genomtänkta beslut där barnets vilja faktiskt beaktas vilket gör att besluten blir lättare att verkställa. Enligt Vänsterpartiets uppfattning bör ett barnombud ha dokumenterad kompetens i frågor som rör barns utveckling, traumahantering och riskbedömning.

Riksdagen tillkännagav i samband med behandlingen av de då nya vårdnadsreglerna (se 2005/06:LU27 s. 36 f., riksdagens protokoll 2005/06:131) att varje barn bör ha rätt till ett eget juridiskt biträde i alla mål om vårdnad, boende och umgänge. Vänsterpartiet ansåg att det var glädjande att frågan varit föremål för beredning inom Justitiedepartementet (bet. 2006/07:CU8 s. 10). Nu har det emellertid gått 16 år utan att regeringen återkommit till riksdagen med lagförslag i frågan.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med lagförslag som innebär att varje barn får rätt till ett eget juridiskt biträde i alla mål om vårdnad, boende och umgänge. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

9 Barnperspektiv vid svårigheter gällande vårdnad

Vänsterpartiet vill att denna aspekt ska vara viktigast när barnets bästa bedöms: ”risken för att barnet eller någon annan i familjen utsätts för övergrepp eller att barnet olovligen förs bort eller hålls kvar, eller annars far illa” (6 kap. 2 a § andra stycket FB). Här vill vi också uppmärksamma barnkonventionen, som numera är svensk lag, och som i artikel 9 markerar att barn principiellt har rätt till båda sina föräldrar, utom då detta strider mot barnets bästa. Liksom i artikel 19 markeras ansvaret för varje konventionsstat att ”vidta alla lämpliga lagstiftningsåtgärder, administrativa, sociala och utbildningsmässiga åtgärder för att skydda barnet mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp”, också i relation till barnets föräldrar. Barnkonventionen sätter därmed viktiga gränser för föräldrars makt över barn, gränser som är nödvändiga att upprätthålla för barnets bästa. Detta förändras inte av regeringens förslag i proposition 2020/21:150 att föräldrabalkens reglering ska ändras i frågan om vad domstolen också ska fästa

särskilt avseende vid när frågan om huruvida vårdnaden ska vara gemensam eller inte avgörs. De anser att särskilt avseende i fortsättningen ska fästas vid föräldrarnas förmåga att sätta barnets behov främst och ta ett gemensamt ansvar i frågor om barnet.

Vänsterpartiet anser att regeringens intention att flytta fokus från föräldrarnas konflikt till barnens behov var bra, förutsatt att det handlade om en konflikt utan våld, vilket bl.a. Barnombudsmannen markerat i sitt remissvar. Att en förälder har tagit omsorgsansvar och har visat och fortsatt visar på förmåga att sätta barnets behov främst ska vara gynnande i en tvist. Vi ser dock en överhängande risk för att föräldrar som har varit förtryckta i parrelationen och/eller blivit utsatta för våld och hot av den andre föräldern, och p.g.a. detta har svårt att samarbeta kring barnet, riskerar att missgynnas av förslaget, vilket i sin tur riskerar att få allvarliga konsekvenser för barnet.

Av samma anledning och med förnyad hänvisning till såväl kraven i barnkonventionen som 6 kap. 2 a § FB ställer vi oss helt avvisande till lagändringen att domstolen ska kunna besluta om gemensam vårdnad när båda föräldrarna motsätter sig den vårdnadsformen. Såväl Barnombudsmannen och Stiftelsen Allmänna Barnhuset som de två riksorganisationerna Roks och Unizon avstyrkte också detta i sina remissvar mot bakgrund av såväl forskning som egna kontakter med barn.

Domstol ska inte kunna besluta om gemensam vårdnad mot en förälders vilja i de fall där en förälder har utsatt den andra föräldern eller barnet för våld eller övergrepp. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Domstol ska inte kunna besluta om gemensam vårdnad när båda föräldrarna motsätter sig detta. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

10 Betänketid vid skilsmässa

Enligt nuvarande lagstiftning ska äktenskapsskillnad föregås av betänketid om båda makarna begär det eller om någon av dem varaktigt bor tillsammans med eget barn under 16 år som står under den makens vårdnad (5 kap. 1 § äktenskapsbalken). Vill bara en av makarna att äktenskapet ska upplösas, har den maken rätt till äktenskapsskillnad endast efter betänketid (5 kap. 2 § äktenskapsbalken). Har betänketiden löpt under minst sex månader, ska dom på äktenskapsskillnad meddelas om någon av makarna då framställer ett särskilt yrkande om det.

Vänsterpartiet anser att bestämmelsen om betänketid vid äktenskapsskillnad riskerar att utsätta kvinnor och barn för ett onödigt lidande. Betänketiden drar ut på processen, och människor tvingas stanna kvar i oönskade relationer. Kvinnor som utsätts för våld i hemmet befinner sig ofta i en särskilt svår situation, och för de kvinnor och barn som utsätts för våld i äktenskapet kan den nuvarande betänketiden rentav vara livshotande. Vänsterpartiet anser att det är problematiskt att dessa kvinnor tvingas uthärda betänketid innan ett destruktivt äktenskap kan avslutas.

Vänsterpartiet noterar att de aktuella bestämmelserna härrör från giftermålsbalken som trädde i kraft år 1920, (SOU 1974:41, prop. 1986/87:1 s. 120). Det är i förarbeten till ändringar i giftermålsbalken från 1970-talet som lagutskottet funnit stöd för att en betänketid fortfarande krävs vid äktenskapsskillnad (prop. 1973:32, prop. 1978/79:12).

Syftet med betänketiden är att motverka förhastade beslut om skilsmässa samt att makarna under betänketiden ska kunna motiveras att delta i familjerådgivning. Enligt vår mening är det tydligt att den nuvarande betänketiden syftar till att bevara kärnfamiljen

till varje pris. Ett dåligt fungerande äktenskap är dock betydligt mer destruktivt för både barn och föräldrar än att leva i en ny familjekonstellation.

Dagens betänketid leder i stället till en onödigt utdragen process som riskerar att försvåra både barnens och de vuxnas anpassning till de nya livsvillkoren. Som lagstiftare har vi ett ansvar för att se till att den utveckling som skett i samhället sedan 1970-talet återspeglas i äktenskapsbalken.

Vi menar att ett par som väl fattat beslut om att ansöka om äktenskapsskillnad redan har övervägt detta i tillräcklig omfattning. Bestämmelsen om betänketid rimmar för övrigt illa med synen på makarna som självständiga och jämställda individer. Om endast en av makarna vill att äktenskapet ska upplösas torde denna önskan ha sin grund i att relationen faktiskt inte fungerar. Tiden är nu mogen för att göra en ny avvägning och låta människor ta ut äktenskapsskillnad utan att det ställs krav på betänketid. Skulle parterna vid en senare tidpunkt ändra sig finns ju alltid möjligheten att på nytt ingå äktenskap.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till ändring i lagstiftning i äktenskapsbalken som innebär att kravet på betänketid vid äktenskapsskillnad tas bort. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

11 Bodelning

Att bodela innebär att två personer som varit gifta eller sambos delar upp egendom mellan sig, vanligtvis när förhållandet tagit slut. Tingsrätten kan utse en bodelningsförrättare när paret inte kommer överens. Den juridiska processen kan i dag dra ut på tiden eftersom det saknas tidsgränser för hur lång tid den får ta. Den som inte vill samarbeta i en bodelning kan därför förhåla processen. Till skillnad från en vanlig tvist i domstol måste parterna själva betala för bodelningsförrättaren vilket kan bli väldigt dyrt. Den som har en sämre ekonomi riskerar att förlora tillgångar den har rätt till för att den inte har råd att inleda en bodelningsprocess. Samma sak gäller om bodelningen drar ut på tiden och av den anledningen blir väldigt dyr p.g.a. kostnaden för bodelningsförrättarens många arbetstimmar.

Att förhåla bodelningsprocessen kan vara en del av det eftervåld som kvinnor utsätts för av en tidigare partner efter att relationen tagit slut, där syftet är att göra livet så svårt som möjligt för kvinnan. Vänsterpartiet menar att dagens regler för bodelning i alltför liten utsträckning tar hänsyn till eller skyddar den svagare parten, ofta kvinnan. Dagens regler för bodelning behöver ses över.

Regeringen bör återkomma med förslag på åtgärder i syfte att stärka förutsättningarna för rättvisa bodelningar och motverka att bodelningar förhalas och drar ut på tiden. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Nadja Awad (V)

Tony Haddou (V)

Gudrun Nordborg (V)

Jessica Wetterling (V)